הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן סט

סט דִּין פּוֹרֵס עַל שְׁמַע. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א אִם יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁהִתְפַּלְּלוּ (א) כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ בְּיִחִיד וְלֹא שָׁמְעוּ לֹא קְדִישׁ וְלֹא קְדֻשָּׁה, עוֹמֵד אֶחָד מֵהֶם (ב) וְאוֹמֵר קַדִּישׁ וּבָרְכוּ וּבָרְכָה רִאשׁוֹנָה (ג) יוֹצֵר אוֹר וְלֹא יוֹתֵר, וְזֶה נִקְרָא פּוֹרֵס עַל שְׁמַע, לְשׁוֹן חֲתִיכָה פְּרוּסָה, שֶׁאֵין אוֹמְרִים אֶלָּא קְצָת מִמֶּנָּה. הַגָּהָה: (ד) וְעַכְשָׁו לֹא נָהֲגוּ לוֹמַר כָּל בְּרָכַת יוֹצֵר אוֹר, אֶלָּא אוֹמְרִים קַדִּישׁ וּבָרְכוּ וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו (ה) [א] בָּרוּךְ ה׳ וְכוּ׳. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁפּוֹרְסִין בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית (ה) כְּמוֹ בְּשַׁחֲרִית (כל בו (סוף סי׳ יט כמס רפ״ט נמן) ובית יוסף בשם הר״ן (מגילה יג: ד״ה ופ״ה)), (ו) וְלֹא נָהֲגוּ כֵּן מִשּׁוּם (ז) דְּלֵיכָּא קְדִישׁ קֹדֶם בָּרְכוּ שֶׁל עַרְבִית. **וּלְאַחַר שֶׁסִּיְּמוּ בָּרְכַת יוֹצֵר אוֹר * אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת (ח) וּקְדֻשָּׁה וְאַתָּה קָדוֹשׁ, וְזֶה (ט) נִקְרָא עוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה.** ב וְאֵין עוֹשִׂין דְּבָרִים אֵלּוּ בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, מִשּׁוּם דְּהָוֵי דְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה. ג וְצָרִיךְ לְחַזֵּר אַחַר אֵלּוּ שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ, דְּהַיְנוּ רֹב הָעֲשָׂרָה. ד וְאִם אֵינָם נִמְצָאִים, אֲפִלּוּ בִּשְׁבִיל אֶחָד (י) שֶׁלֹּא (ג) [ב] שָׁמַע אוֹמְרִים. וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁשָּׁמַע יָכוֹל לִפְרֹס

א א (ו) בָּרוּךְ ה׳ וְכוּ׳. וְאִם לֹא שָׁמַע בָּרְכוּ רַק שָׁמַע הַקָּהָל עוֹנִים, עוֹנֶה אָמֵן, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן נ״ז סָעִיף קָטָן א׳. (ז) **שֶׁמָּא.** וְאִם שָׁמַע מֵהַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה, דַּיּוֹ, וְאֵין חוֹזְרִין בִּשְׁבִילוֹ. עַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם. וְהוּא הַדִּין שֶׁמִּתְפַּלְּלִין כָּל הַתְּפִלָּה בִּשְׁבִיל אֶחָד שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל. בַּיִת יוֹסֵף דַּרְכֵי מֹשֶׁה. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד), מִיהוּ נִרְאֶה לִי דְּאִם אֵין (י) [ר] שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ לֹא יִתְפַּלֵּל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּלַחַשׁ רַק יַתְחִיל מִיָּד בְּקוֹל רָם, דְּהָא עִקַּר הַכַּוָּנָה מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה. [וְכָתַב מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן (ע״ד) [נ״ד] (סק״ג) שֶׁאִם פּוֹרְסִין אַחַר קַדִּישׁ בָּתְרָא יֹאמַר מִקְצָת פְּסוּקִים קֹדֶם פְּרִיסַת שְׁמַע, שֶׁלְּעוֹלָם אֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ אֶלָּא אַחַר פְּסוּקִים אוֹ אַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה]:

א מְגִלָּה כ״ג (ע״ב) לְפָרוּשׁ הָרַ״ן שָׁם (ד״ה מתני׳). ב שָׁם בְּמִשְׁנָה. ג מַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פ״ה ה״ז) וְרַמְכַּ״ם בְּפֶרֶק (א׳) [ח׳] מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה״ד). ד תַּלְמִידֵי רַשׁ״י בְּשֵׁמוֹ (תוס׳ שם ד״ה ואין) וְהָאֲגוּר (סי׳ קיט) בְּשֵׁם סְמַ״ק (מצוה יא) וְרוֹקֵחַ (סי׳ שכ) וּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים (שם).

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ו) **בָּרוּךְ ה׳ וְכוּ׳.** וְאִם לֹא שָׁמַע בָּרְכוּ רַק שָׁמַע הַקָּהָל עוֹנִים, עוֹנֶה אָמֵן, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן נ״ז סָעִיף קָטָן א׳. (ז) **שֶׁמָּא.** וְאִם שָׁמַע מֵהַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה, דַּיּוֹ, וְאֵין חוֹזְרִין בִּשְׁבִילוֹ. עַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם. וְהוּא הַדִּין שֶׁמִּתְפַּלְּלִין כָּל הַתְּפִלָּה בִּשְׁבִיל אֶחָד שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל. בַּיִת יוֹסֵף דַּרְכֵי מֹשֶׁה. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד), מִיהוּ נִרְאֶה לִי דְּאִם אֵין (י) [ר] **שֶׁלֹּא** הִתְפַּלְּלוּ לֹא יִתְפַּלֵּל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּלַחַשׁ רַק יַתְחִיל מִיָּד בְּקוֹל רָם, דְּהָא עִקַּר הַכַּוָּנָה מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה. [וְכָתַב מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן (ע״ד) [נ״ד] (סק״ג) שֶׁאִם פּוֹרְסִין אַחַר קַדִּישׁ בָּתְרָא יֹאמַר מִקְצָת פְּסוּקִים קֹדֶם פְּרִיסַת שְׁמַע, שֶׁלְּעוֹלָם אֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ אֶלָּא אַחַר פְּסוּקִים אוֹ אַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה]:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] בָּרוּךְ ה׳. וְעַיֵּן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם בְּרֵישׁ הִסִּימָן מִמַּשְׁמֶעֶת הָרַמַּ״ע (סי׳ פד) וּמַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה בֵּיד אֶפְרַיִם. וְהָאַחֲרוֹן הֵיטֵב (סק״א) הִשְׁמִיט, וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה: **[ב] שֶׁמָּא.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ב). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן נ״ה בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה סָעִיף קָטָן ט׳, וּמַה שֶּׁכָּתַב בַּעֲטָרַת זְקֵנִים (ד״ה ואם) כָּאן בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְקַמָּן בְּסִימָן קל״ג בְּבֵית יוֹסֵף דְּמוֹכֵח דְּמִנְהָגָם הוּא דְּאַף אִם אֵרַע שֶׁלֹּא בָּא אָדָם לְבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַר בָּרְכוּ, אַף עַל פִּי כֵן אֵין מְדַקְדְּקִין בָּכָךְ, לְבַד מִשַּׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים כִּדְאִיתָא שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְבַטֵּל מִנְהָגָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, (ז) אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לְחוּשׁ לְמַחֲלֹקֶת, יֵשׁ לְנַהֵג שֶׁלֹּא יֹאמַר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בָּרְכוּ אֶלָּא אִם כֵּן בָּא אֶחָד אַחַר בָּרְכוּ וְלֹא שָׁמַע כְּלָל יוֹם, וְאַף שֶׁכְּבָר אָמַר יוֹצֵר אוֹר מַתָּה גַּם כֵּן לוֹמַר בִּשְׁבִילוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יִסְמֹךְ אֲלֵיהָ יוֹצֵר אוֹר, וְכֵן מִי שֶׁכְּבָר שָׁמַע בָּרְכוּ קֹדֶם הַתְּפִלָּה וְעַתָּה מִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת וְהִגִּיעַ לְבָרְכוּ וְנִזְדַּמֵּן לוֹ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים שֶׁכְּבָר שָׁמְעוּ בָּרְכוּ, אַף עַל פִּי כֵן מַתָּה לְפָרֹס עַל שְׁמַע וְלוֹמַר בָּרְכוּ הוּא אוֹ אַחַר בִּשְׁבִילוֹ, כֵּיוָן דְּיֵשׁ מִי אַחַר כְּךָ בְּרִכַּת יוֹצֵר אוֹר, אֲבָל אִם תַּרְתֵּי לְגַרְיעוּתָא דְּהַיְנוּ שֶׁכְּבָר שָׁמַע בָּרְכוּ אוֹ שֶׁשָּׁמַע מֵהָעוֹלִים בְּתוֹרָה שֶׁאָמְרוּ בָּרְכוּ וְגַם הוּא עַצְמוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד קֹדֶם יוֹצֵר אוֹר, אֵינוֹ יָכוֹל עוֹד לִפְרֹס עַל שְׁמַע וְלוֹמַר בָּרְכוּ הוּא אוֹ אַחַר בִּשְׁבִילוֹ:

א (א) **כָּל אֶחָד.** וְהָרַדְבַּ״ז בְּסִימָן רמ״א חֵלֶק ד׳ פָּלִיג עַל זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אִם הִתְפַּלְּלוּ עֲשָׂרָה כָּל אֶחָד בִּיחִידִי פָּרַח מִנַּיְהוּ קְדֻשָּׁה וּקְדֻשָּׁה כִּדְאָמְרִינַן גַּבֵּי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן [לְקַמָּן בְּסִימָן קצ״ד סָעִיף א׳], וְכֵיוָן דְּפָרַח מִנַּיְהוּ אַף עַל גַּב שֶׁאַחַר כָּךְ נִתְחַבְּרוּ עֲשָׂרָה, אֵינָם יְכוֹלִים לְחַזֵּר וּלְהִתְפַּלֵּל בְּקָדִישׁ וּקְדֻשָּׁה, וְאִם חָזְרוּ וְהִתְפַּלְּלוּ הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה, עַיֵּן שָׁם, וְהוּבָא דְּבָרָיו בְּקִצּוּר בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (סק״ד). וּכְסֵפֶר מֻגָּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ד) וּבְחַיֵּי אָדָם (כלל ל ס״ג) הֵבִיאוּ דְּבָרָיו לְהֲלָכָה. וּבְתִשְׁבֹּרֶת הָרַמַ״ע סִימָן פ״ד וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים בְּדִינֵי בָּרְכוּ אוֹת ג׳ [א] מַשְׁמַע דְּפוֹסֵק כְּהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲכָל בְּתִשְׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר חֵלֶק אוֹרַח חַיִּים סִימָן י״ז כָּתַב דְּכֵן עִקַּר כְּהָרַדְבַּ״ז. אֲכָל גַּם לְהָרַדְבַּ״ז אִם יֵשׁ אֶחָד מֵהֶם שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן יָכוֹל לִפְרֹס עַל שְׁמַע וְגַם לִירֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה, אַף לֹא יִתְפַּלֵּל מִתְּחִלָּה הַתְּפִלָּה בְּלַחַשׁ רַק יִתְפַּלֵּל תֵּכֶף הַתְּפִלָּה בְּקוֹל רָם, דִּכְבָר אִתְּמָר לֹא שַׁיָּךְ פֶּרַח חוֹבַת תְּפִלָּה מִנַּיְהוּ, דַּהֲרֵי בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ אוֹמֵר, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן גִּבּוֹרִים בְּסִימָן קכ״ד (אלף המגן סק״א). וְהוּא הַדִּין דְּאֶחָד מֵאוֹתָם שֶׁכְּבָר יָצְאוּ יָכוֹל לִפְרֹס עַל שְׁמַע וְלִירֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה בִּשְׁבִילוֹ וּכְדִלְקַמִּיהּ בַּשַּׁלְחָן עָרוּךְ, דְּכֵיוָן דְּיֵשׁ עַל כָּל פָּנִים אֶחָד שֶׁלֹּא יָצָא עֲדַיִן יְדֵי תְּפִלָּה, כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה [הָרַדְבַּ״ז שָׁם]: **(ב) [א] וְאוֹמֵר קַדִּישׁ.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן נ״ד בְּהַגָּ״ה דְּצָרִיךְ לוֹמַר מִתְּחִלָּה קְצָת פְּסוּקִים: **(ג) יוֹצֵר אוֹר.** אַף דִּבְזְמַנֵּנוּ כֻּלָּם בְּקִיאִין וְאֵין צָרִיךְ לְבִרְכַּת הַמַּבְרִךְ שֶׁיּוֹצִיאֵן בְּהַבָּרְכָה, וְכָל שֶׁכֵּן לְפִי מַה דְּאַיְירֵי הַמְחַבֵּר שֶׁכְּבָר בֵּרְכוּ כֻּלָּם כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם סְבִירָא לֵיהּ לְהַמְחַבֵּר דְּאוֹמֵר יוֹצֵר אוֹר מִשּׁוּם (ג) שֶׁלֹּא יְהִיוּ נִרְאִין כְּכוֹפְרִין חַס וְשָׁלוֹם שֶׁהוּא אוֹמֵר לָהֶם שֶׁיְּבָרְכוּ וְאֵין אֶחָד מֵהֶם שֶׁיְּבָרֵךְ, לְכָךְ אוֹמֵר יוֹצֵר אוֹר (ג) וּבְקוֹל רָם וְהָאֲחֵרִים שׁוֹמְעִים וְהַשּׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה: **(ד) [ב] וְעָכְשָׁו וְכוּ׳.** סְבִירָא לָן (ד) דְּכֵיוָן שֶׁעוֹנִים בָּרוּךְ ה׳ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד תּוּ לֹא מִיחֲזֵי כְּכוֹפֵר, מִידֵי דַּהֲוֵי אַבִּרְכַּת הַתּוֹרָה, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וּבְמֻגָּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ב) שֶׁהִסְכִּימוּ גַּם כֵּן לָזֶה: **(ה) כְּמוֹ בְּשַׁחֲרִית.** וְכֵן הִתְפַּלְּלוּ כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ: **(ו) וְלֹא נָהֲגוּ כֵּן.** כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג), נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ אֶחָד שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן מֵעֲרִיב יָכוֹל לְצַמְּדוֹ בִּפְנֵי הָעַמּוּד עִם תִּשְׁעָה שֶׁהִתְפַּלְּלוּ וְיֹאמַר בָּרְכוּ בְּקוֹל רָם וְגַם יֹאמַר הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה בְּקוֹל רָם וְיוֹצֵא אַף לְהַמְחַבֵּר, וְאָפְשָׁר דְּיוֹכַל לוֹמַר גַּם כֵּן הַקָּדִישׁ שֶׁקֹּדֶם שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **(ז) דְּלֵיכָּא קָדִישׁ.** וּמִשּׁוּם בָּרְכוּ בְּקוֹל רָם וְיוֹצֵא אַף לְהַמְחַבֵּר, כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה [הָרַדְבַּ״ז שָׁם]: **(ב) וְאוֹמֵר קַדִּישׁ.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן נ״ד בְּהַגָּ״ה דְּצָרִיךְ לוֹמַר מִתְּחִלָּה קְצָת פְּסוּקִים: **(ג) יוֹצֵר אוֹר.** אַף דִּבְזְמַנֵּנוּ כֻּלָּם בְּקִיאִין וְאֵין צָרִיךְ לְבִרְכַּת הַמַּבְרִךְ שֶׁיּוֹצִיאֵן בְּהַבָּרְכָה, וְכָל שֶׁכֵּן לְפִי מַה דְּאַיְירֵי הַמְחַבֵּר שֶׁכְּבָר בֵּרְכוּ כֻּלָּם כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם סְבִירָא לֵיהּ לְהַמְחַבֵּר דְּאוֹמֵר יוֹצֵר אוֹר מִשּׁוּם (ג) שֶׁלֹּא יְהִיוּ נִרְאִין כְּכוֹפְרִין חַס וְשָׁלוֹם שֶׁהוּא אוֹמֵר לָהֶם שֶׁיְּבָרְכוּ וְאֵין אֶחָד מֵהֶם שֶׁיְּבָרֵךְ, לְכָךְ אוֹמֵר יוֹצֵר אוֹר (ג) וּבְקוֹל רָם וְהָאֲחֵרִים שׁוֹמְעִים וְהַשּׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה: **(ד) [ב] וְעָכְשָׁו וְכוּ׳.** סְבִירָא לָן (ד) דְּכֵיוָן שֶׁעוֹנִים בָּרוּךְ ה׳ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד תּוּ לֹא מִיחֲזֵי כְּכוֹפֵר, מִידֵי דַּהֲוֵי אַבִּרְכַּת הַתּוֹרָה, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וּבְמֻגָּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ב) שֶׁהִסְכִּימוּ גַּם כֵּן לָזֶה: **(ה) כְּמוֹ בְּשַׁחֲרִית.** וְכֵן הִתְפַּלְּלוּ כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ: **(ו) וְלֹא נָהֲגוּ כֵּן.** כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג), נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ אֶחָד שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן מֵעֲרִיב יָכוֹל לְצַמְּדוֹ בִּפְנֵי הָעַמּוּד עִם תִּשְׁעָה שֶׁהִתְפַּלְּלוּ וְיֹאמַר בָּרְכוּ בְּקוֹל רָם וְגַם יֹאמַר הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה בְּקוֹל רָם וְיוֹצֵא אַף לְהַמְחַבֵּר, וְאָפְשָׁר דְּיוֹכַל לוֹמַר גַּם כֵּן הַקָּדִישׁ שֶׁקֹּדֶם שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **(ז) דְּלֵיכָּא קָדִישׁ.** וּמִשּׁוּם בָּרְכוּ בְּקוֹל רָם וְיוֹצֵא אַף לְהַמְחַבֵּר, כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה [הָרַדְבַּ״ז שָׁם]: **(ח) וּקְדֻשָּׁה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּהַגָּ״ה בְּסָמוּךְ כָּל הַתְּפִלָּה גַּם כֵּן. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן א׳ דְּדַעַת הָרַדְבַּ״ז דְּאֵין לְנַהֵג דִּין עוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בָּהֶם עַל כָּל פָּנִים אֶחָד שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד), מִיהוּ נִרְאֶה לִי דְּאִם אֵין שָׁם שִׁשָּׁה שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ לֹא יִתְפַּלֵּל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּלַחַשׁ, רַק יַתְחִיל מִיָּד בְּקוֹל רָם, דְּהָא עִקַּר הַכַּוָּנָה בְּהַחֲזָרָה בָּזֶה הוּא רַק מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, וְיֹאמַר הַשֵּׁשׁ רִאשׁוֹנוֹת בְּקוֹל רָם וְהַשֵּׁשׁ אַחֲרוֹנוֹת בְּלַחַשׁ, אֲבָל כְּשֵׁשׁ רֹב מִנְיַן הֵם כְּמוֹ צִבּוּר גָּמוּר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה: **(ט) נִקְרָא עוֹבֵר וְכוּ׳.** וְאֵין זֶה מְצוּי כְּהַיּוֹם, (ו) מִשּׁוּם דְּרִגְילִין לִפְרֹס עַל שְׁמַע בִּשְׁבִיל הַמִּתְאַחֲרִין לָבוֹא אַחַר גְּמַר סִיּוּם שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּלַחַשׁ קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּקוֹל רָם, וְיוֹצְאִין עַל יָדוֹ עִנְיַן הַקְּדֻשָּׁה. [וְצָרִיכִין לְזָהֵר בְּעֵת שֶׁמַּקְבִּיצִין אָז בְּפֶתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת לִפְרֹס עַל שְׁמַע (ח) שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ נֶגֶד הַמִּתְפַּלְּלִין]. אֲבָל אִם אֵרַע שֶׁנִּתְאַחֵר לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל אַחַר הַתְּפִלָּה, יוּכַל לִפְרֹס עַל שְׁמַע וְלִירֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה: **(י) שֶׁלֹּא שָׁמַע.** וְאִם שָׁמַע מֵהָעוֹלִים בַּתּוֹרָה דַּי, וְאֵין חוֹזְרִין בִּשְׁבִילוֹ, אִם לֹא שֶׁהוּא עוֹמֵד עַתָּה קֹדֶם בְּרִכַּת יוֹצֵר אוֹר אָז מַתָּר

בְּאוּר הֲלָכָה

א * **אוֹמֵר אָבוֹת וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ח׳ בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַגָּ״ה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה ואתה קדוש) דְּמִשְׁמַע מִינֵּיהּ דְּדַעַת הַטּוּר דְּלֹא יֹאמַר רַק הַשָּׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא מִשְׁמַע מִינֵּיהּ דְּמִצַּדָּד לְהַגָּ״ה שְׁבְּסָמוּךְ. עַיֵּן שָׁם שֶׁמְּבִיא רְאָיָה מֵהַמִּשְׁנָה. **וְעַיֵּן עוֹד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא הָיָה רֹב מִנְיָן וְהִתְפַּלְּלוּ הַשְּׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּלַחַשׁ אִם יָכוֹל אַחֵר כָּךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לְעַבֵּר לִפְנֵי הַתֵּבָה צָרִיךְ עִיּוּן. דִּלְפִי דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּפוֹסֵק בְּרֵישׁ הַסָּעִיף דַּאֲפִלּוּ אִם הִתְפַּלְּלוּ מִתְּחִלָּה כָּל אֶחָד בִּיחִידִי יָכוֹל אַחֵר כָּךְ אֶחָד לַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה, פְּשׁוּט דְּכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה, כִּי מִבְּצִי לִי לְפִי דַּעַת הָרַדְבַּ״ז דְּנַהֲגִינַן כְּווֹתֵיהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א׳, אם פְּלִיג גַּם כֵּן בָּזֶה דָּזֶה יַחְשֹׁב רַק תְּפִלָּה דְּיָחִיד, אוֹ דִּילְמָא דְּבָזֶה עָדִיף כֵּיוָן דְּבַעֵת הַתְּפִלָּה הָיָה מְנְיָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְגַם מִבֵּיוָן שֶׁנִּתְקַבְּצוּ לַעֲשָׂרָה הָיָה עֲלֵיהֶם חִיּוּב קֹדֶשׁ קֹדֶם שֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְפַּלֵּל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א׳ בְּסוֹפוֹ עַיֵּן שָׁם דְּעַל הַכֹּל הָיָה הַחִיּוּב, וְתַדַּע, דְּלִהְרַדְבַּ״ז דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּפָרַח מִנַּיְהוּ חִיּוּבָא דְּקֻדֻּשָּׁה לְאַחַר שֶׁהִתְפַּלְּלוּ, הָא דְּאָנוּ עוֹשִׂין תָּמִיד חֲזָרַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אַף דְּאָנוּ בְּקִיאִין וּלְפִי דִּבְרֵי הַחוֹסָפוֹת בְּמְגִלָּה [דף כ״ג עמוד ב׳ (ד״ה ואין)] הַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, עַל כָּרְחֵךְ הֵיינוּ מִשּׁוּם דְּבַעֵת שֶׁנִּתְקַבְּצוּ בְּיַחַד הָיָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ו) כָּל זֶה מִן הָרַמַ״ע (סי׳ פד) וְיֵשׁ אֶפְרַיִם וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין ברכו ס״ג) **וְשֹׁאֵר אַחֲרוֹנִים:** אַבְרָהָם (סק״ג): **(ז)** מֵחֲצִית הַשֶּׁקֶל (שם): **(ח)** לְבוּשׁ. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) בְּשֵׁם **א (ג)** בַּיִת יוֹסֵף: **(ד)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א הקדמה): **(ה)** דַּרְכֵי מֹשֶׁה (סי״א): **(ט)** מָגֵן הַמַּגַּדָּנִי יוֹם טוֹב (מגילה פ״ד מ״ג מלבושי ירש סק״ב): **(י)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב לא הזכיר כלל את דברי הרדב״ז, ומשמע שסובר כדעת השו״ע שאף שהתפללו כל העשרה לא פרח מינייהו חובת קדיש וקדושה. ועיין בביאור הלכה (ד״ה אומר אבות).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן סט

ה בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ולענין מעשה). ו מָגֵן אַבְרָהָם כ"ד (ע"א). ז כְּתָבָם קַמָּא שָׁם בַּגְּמָרָא.

עַל שְׁמַע וְלַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה בְּשִׁבִּיל אוֹתוֹ שֶׁלֹּא שָׁמַע, ה[ו]מִכָּל מָקוֹם אִם אוֹתוֹ שֶׁלֹּא שָׁמַע בָּקִי לִפְרֹס עַל שְׁמַע וְלַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה, (יא) מוּטָב שֶׁיִּפְרֹס (ג) וְיַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה הוּא, מִשֶּׁיִּפְרֹס וְיַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה אַחֵר שֶׁכְּבָר שָׁמַע. הַגָּהָ: וּמִי שֶׁעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה וְאָמַר שֶׁלֹּשׁ הַבְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת *יַשְׁלִים כָּל הַתְּפִלָּה וְלֹא יַפְסִיק, אַף עַל פִּי שֶׁכְּבָר הִתְפַּלֵּל, אֲבָל הָאֲחֵרִים (יב) יְכוֹלִין לְהַפְסִיק אַחַר כָּךְ. וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאִם לֹא הִתְפַּלֵּל הַפּוֹרֵס וְהָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה (ז) תְּחִלָּה (יג) *שֶׁיַּשְׁלִים תְּפִלָּתוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִקְרוֹת אַחַר כָּךְ קְרִיאַת שְׁמַע וְלֹא יִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה (בית יוסף בשם מהר"י אבוהב). וְאָסוּר לְהַפְסִיק בְּדְבָרִים אֵלּוּ בֵּין גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה אוֹ בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ, וְלָכֵן אָסוּר לִשְׁלֹחַ צְבוּר לְהַפְסִיק בֵּין קְרִיאַת שְׁמַע לִתְפִלָּה אוֹ בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ כְּדֵי לִפְרֹס עַל שְׁמַע לְאוֹתָן הַבָּאִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְאַחַר שֶׁהִתְפַּלְּלוּ הֶקָּהָל קַדִּישׁ וּבָרְכוּ (יד) וְהִתְחִיל בִּבְרָכַת יוֹצֵר (ה) אוֹר, אֲבָל בִּבְרָכַת עַרְבִית שֶׁהִיא רְשׁוּת (טו) *יָכוֹל (ו) לְהַפְסִיק לְהוֹצִיא אֲחֵרִים יְדֵי חוֹבָתָם. *וּמִכָּל מָקוֹם אִישׁ אַחֵר יָכוֹל לִפְרֹס עַל שְׁמַע אוֹ לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲשָׂרָה כָּל הַתְּפִלָּה אֲפִלּוּ בְּאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁכְּבָר הִתְפַּלְּלוּ לְהוֹצִיא אֲחֵרִים יְדֵי חוֹבָתָם, רַק שֶׁלֹּא יַעֲמֹד הַחַזָּן הַשֵּׁנִי בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן, דְּזֶהוּ נִרְאֶה גְּנַאי לָרִאשׁוֹנִים דְּהַיְנוּ כְּאִלּוּ לֹא יָצְאוּ בָּרִאשׁוֹנָה יְדֵי חוֹבָתָם (תשובת מהר"י מינץ סימן ט"ו). וְנִרְאֶה לִי דַּוְקָא שֶׁעַדַיִן הָרִאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא שֶׁהִשְׁלִימוּ סִדְרָם, אֲבָל אִם (טז) יָצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים יוֹכַל לַעֲמֹד הַחַזָּן אַף בַּמָּקוֹם (יז) שֶׁעָמַד (ז) (יח) הָרִאשׁוֹן:**

ב [1]סוּמָא אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָאָה מְאוֹרוֹת מִימָיו, (יט) פּוֹרֵס עַל שְׁמַע וּמְבָרֵךְ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת, [2]שֶׁהוּא נֶהֱנֶה בַּמְּאוֹרוֹת שֶׁרוֹאִין אֲחֵרִים שֶׁיּוֹרוּהוּ הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלֵךְ בָּהּ:

(ג) **וְיַעֲבֹר.** עַכְשָׁו נוֹהֲגִין שֶׁהָאַבֵּלִים פּוֹרְסִים עַל שְׁמַע אֲפִלּוּ שָׁמְעוּ וְיֵשׁ אַחֵר שֶׁלֹּא שָׁמַע, וְאֵינוֹ נָכוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): (ד) **תְּחִלָּה שֶׁיַּשְׁלִים תְּפִלָּתוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּכָל שֶׁכֵּן הוּא דְּלֹא יַפְסִיק הַפּוֹרֵס וְהָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה אִם לֹא הִתְפַּלֵּל תְּחִלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִקְרֹא אַחַר כָּךְ קְרִיאַת שְׁמַע וְלֹא יִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) כָּתַב דְּלִכְתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן, אֶלָּא יִתְפַּלֵּל כִּסְדָרוֹ וְיִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, וְאַחַר כָּךְ יִפְרֹס שְׁמַע:

(ה) **אוֹר.** אֲבָל אִם לֹא הִתְחִיל חוֹזֵר וְאוֹמֵר בָּרְכוּ לְאוֹתָם שֶׁבָּאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. בֵּית יוֹסֵף. לְבוּשׁ: (ו) **לְהַפְסִיק.** בֵּין גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, דִּבְלָאו הָכִי מַפְסִיקִים בְּפִסּוּקִים, אֲבָל בְּאֶמְצַע בְּרָכוֹת לֹא יַפְסִיק. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (ז) **הָרִאשׁוֹן.** אֲפִלּוּ חָזַן הָרִאשׁוֹן. לְבוּשׁ. כָּתַב בְּמִשְׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל (סי' ג) שֶׁאִם הָרִאשׁוֹנִים הוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה וְקָרְאוּ בָּהּ, אֵין לְשָׁנִיִּים לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה פַּעַם אַחֶרֶת וְלִקְרוֹת בָּהּ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

עֲלֵיהֶם חִיּוּב קְדֻשָּׁה, וְאִם כֵּן נִמְי בְּעִנְיָנֵנוּ. וּמָצָאתִי בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁל הַגְּרַ"ז (ס"ד) דְּמַקֵּל בְּזֶה בְּדִיעֲבַד, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְדַחוֹת דְּאֶפְשָׁר דְּהוּא אָזֵיל רַק לְפִי דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כִּי לֹא הִזְכִּיר דַּעַת הָרַדְבַּ"ז, אֲבָל לְמַנְהָגֵנוּ דְּנָהֲגִינַן כְּהָרַדְבַּ"ז כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַחָתָם סוֹפֵר (או"ח סי' יז) צָרִיךְ עִיּוּן:

* **יַשְׁלִים כָּל הַתְּפִלָּה.** נִרְאֶה לִי דְּרְצוֹנוֹ לוֹמַר **בְּלַחַשׁ**, דְּהָא הָאֲחֵרִים יְכוֹלִים לְלָמְדָם לְדַרְכָּם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַלְּבוּשׁ:

* **שֶׁיַּשְׁלִים תְּפִלָּתוֹ.** וְעַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"ג בְּסוֹפוֹ, וּפְשׁוּט דְּבִשְׁבִיל **פְּרִיסַת שְׁמַע אִם אֵינָם רוֹצִים שְׁאָרֵי הָאֲנָשִׁים לְהַמְתִּין עָלָיו יָכוֹל לְדִלֵּג מִפְּסוּקֵי דְּזִמְרָה וְיֹאמַר רַק בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וַאֲשֶׁרֵי וְיִשְׁתַּבַּח וְיִפְרֹס עַל שְׁמַע, אַךְ אִם אֵינָם רוֹצִים לְהַמְתִּין עָלָיו כָּלָל יֹאמַר קְצָת פְּסוּקִים וְאַחַר כָּךְ קַדִּישׁ וּבָרְכוּ, אַךְ צָרִיךְ עַיִן קְצָת מַה יַּעֲשֶׂה אַחַר כָּךְ,** אִם טוֹב יוֹתֵר לְדַלֵּג לְגַמְרֵי וְיַתְחִיל תֵּכֶף אַחַר הַבָּרְכוּ מִיּוֹצֵר אוֹר דְּזֶהוּ פְּרִיסַת שְׁמַע הַמְעֻלֶּה כְּשֶׁאוֹמֵר תֵּכֶף יוֹצֵר אוֹר אֲחֵרָיו כַּיָּדוּעַ, אוֹ דְּיַתְחִיל אַחַר כָּךְ מִבָּרְכוּ שְׁאֹמַר. וְעַיִן לְעֵיל בְּסִימָן (נ"ד) [נ"ב] (משנ"ב סק"ו) מַה שָּׁכַּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים דְּבָרוּךְ שְׁאָמַר וְיִשְׁתַּבַּח הִיא תַּקָּנָה קְדוּמָה מְאֹד, **עַל כֵּן לְכָאוֹרָה טוֹב יוֹתֵר שֶׁיַּתְחִיל אַחַר כָּךְ מִבָּרוּךְ שְׁאָמַר:**

* **יָכוֹל לְהַפְסִיק וְכוּ'.** וְאַף עַל גַּב דְּלֵעֵיל כָּתַב דְּלֹא נָהֲגוּ בְּעֶרְבִית לִפְרֹס עַל שְׁמַע, מִכָּל מָקוֹם נִפְקָא מִינָּהּ לְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ [פְּרִי מִגְדִּים (א"א סק"ח)]:

* **וּמִכָּל מָקוֹם אִישׁ אַחֵר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּמִנְעָנוּ לְשַׁלֵּחַ צְבוּר מִלְּהַפְסִיק לְהוֹצִיאָם יְדֵי חוֹבָתָם, אֲבָל אִישׁ אַחֵר וְכוּ'. וּמַה דְּאָצֵל פְּרִיסַת שְׁמַע לֹא נָקַט בַּעֲשָׂרָה וְאָצֵל לְהִתְפַּלֵּל נָקַט בַּעֲשָׂרָה, עַיֵּן בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (ס"ג) דְּאֵין מַסְפִּיק בָּזֶה עִם מֹהַרַ"י מִינְץ (סי' טו) לְדִינָא דְּסִבְרָא לֵיהּ דִּלְהִתְפַּלֵּל בְּצִינְעָן דַּוְקָא עֲשָׂרָה שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ, אֲבָל אִם שָׁנָה עִם פְּרִיסַת שְׁמַע, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ד':

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִפְרֹס בִּשְׁבִילוֹ, וְכֵמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּרֵישׁ הַסִּימָן עַיֵּן שָׁם: **(יא) מוּטָב שֶׁיִּפְרֹס.** וְעָכְשָׁו נָהֲגוּ שֶׁלְּעוֹלָם הָאֲבֵלִים פּוֹרְסִים שְׁמַע וַאֲפִלּוּ שָׁמְעוּ וְיֵשׁ אַחֵר שֶׁלֹּא שָׁמַע, וְאֵינוֹ נָכוֹן, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). [1]אֲבָל הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ה) יָשַׁב הַמִּנְהָג מִשּׁוּם דְּאֵין פָּנַאי לְבַקֵּשׁ אִישׁ יוֹדֵעַ בֵּין תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּלַחַשׁ, אֲבָל וַדַּאי אִם יֵשׁ פָּנַאי וְיֵשׁ מִי שֶׁיּוֹדֵעַ וְלֹא הִתְפַּלֵּל, רָאוּי שֶׁהוּא יִפְרֹס: **(יב) יְכוֹלִין לְהַפְסִיק.** וְלָלֶכֶת (ט) לְדַרְכָּם, שֶׁהָעִקָּר הָיָה רַק בִּשְׁבִיל הַקְּדֻשָּׁה: **(יג) שֶׁיַּשְׁלִים תְּפִלָּתוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּכָל שֶׁכֵּן דְּלֹא יַפְסִיק בָּזֶה, מִכֵּיוָן שֶׁהַתְּפִלָּה צְרִיכָה לוֹ בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ לָצֵאת בָּזֶה יְדֵי תְּפִלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִצְטָרֵךְ אַחַר כָּךְ לִקְרֹא רַק קְרִיאַת שְׁמַע וְלֹא יִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה. וּלְפִי זֶה אָדָם שֶׁנִּתְאַחֵר לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְלֹא שָׁמַע בָּרְכוּ וּקְדֻשָּׁה וְחוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא לֹא יִהְיֶה אַחַר כָּךְ מְנַיָּן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁיִּגִּיעַ לִתְפִלָּה, מֻתָּר לִפְרֹס וְלַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה לְהִתְפַּלֵּל כָּל הַשְּׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת בְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה יוֹכֵל לוֹמַר קְדֻשָּׁה, וְאַחַר כָּךְ יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ וְלֹא יִתְפַּלֵּל. אֲבָל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) כָּתַב דִּלְכַתְּחִלָּה אֵין נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן לְכַתְּחִלָּה מִצְוַת סְמִיכַת גְּאֻלָּה לַתְּפִלָּה מְשׁוּם קְדֻשָּׁה, אֶלָּא יִתְפַּלֵּל כְּסֵדֶר וְיִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, וְאִם יִהְיֶה אָז עֲשָׂרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת יֹאמַר קְדֻשָּׁה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שישלים): **(יד) וְהִתְחִיל.** אֲבָל אִם לֹא הִתְחִיל, (י) חוֹזֵר וְאוֹמֵר בָּרְכוּ לְאוֹתָם שֶׁבָּאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת: **(טו) יָכוֹל לְהַפְסִיק.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בֵּין גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה דְּהַיְנוּ אַחַר סִיּוּם בִּרְכַת הַשְׁכִּיבֵנוּ, וּבְלָאו הָכִי מַפְסִיקִין גַּם כֵּן בְּפִסּוּקִים, אֲבָל (יא) בְּאֶמְצַע הַבְּרָכוֹת לֹא יַפְסִיק: **(טז) יָצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים.** וְהוּא הַדִּין אִם הוּא קְבִיעוּת שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בְּזֶה בֵּית הַכְּנֶסֶת כָּפָה פְּעָמִים זֶה אַחַר זֶה, אֵין קְפִידָא [מָגֵן גִּבּוֹרִים (שלה"ג סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **(יז) שֶׁעָמַד וְכוּ'.** וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אִם אֵין חַזָּן לָאַחֲרוֹנִים יָכוֹל אֲפִלּוּ הַחַזָּן הָרִאשׁוֹן לְהִתְפַּלֵּל שֵׁנִית לְהוֹצִיא גַּם הָאַחֲרוֹנִים [לְבוּשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט)]. וּפְשׁוּט דְּבָזֶה אֵין צָרִיךְ הַחַזָּן לַעֲמֹד לִפְנֵי הַתֵּבָה כָּל עֵת הַתְּפִלָּה, אֶלָּא כְּשֶׁיִּגִּיעוּ לְבָרְכוּ הוּא יֹאמַר לִפְנֵיהֶם קַדִּישׁ וּבָרְכוּ וְאַחַר כָּךְ יֹאמְרוּ בְּעַצְמָן מִיּוֹצֵר אוֹר וְהָלְאָה עַד גְּמַר שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּלַחַשׁ, כִּי בְּמָקוֹמוֹתֵינוּ כֻּלָּן בְּקִיאִין וְאֵין נוֹהֲגִין לָצֵאת בָּזֶה עַל יְדֵי שְׁלִיחַ צִבּוּר, וְאַחַר כָּךְ יַעֲמֹד לִפְנֵי הַתֵּבָה לַחֲזֹר הַתְּפִלָּה כַּנָּהוּג עִם כָּל הַקְּדִישִׁים שֶׁאַחַר הַתְּפִלָּה: **(יח) הָרִאשׁוֹן.** כָּתַב בְּמִשְׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל (סי' ג) שֶׁאִם הָרִאשׁוֹנִים הוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה וְקָרְאוּ בָּהּ אֵין (מִנְהָג הוּא) לַשְׁנִיִּים לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה פַּעַם אַחֶרֶת בָּהּ, וְנִתַּן לָזֶה טַעַם שֶׁהוּא מִשּׁוּם פְּגָמוֹ שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁמָּא יֹאמְרוּ שֶׁמְּצְאוּ פְּסוּל בְּסֵפֶר תּוֹרָה רִאשׁוֹנָה וּמִפְּנֵי כָּךְ הוֹצִיאוּ שְׁנִיָּה, וְאַף אִם הִיא סֵפֶר תּוֹרָה זוֹ עַצְמוֹ מִכָּל מָקוֹם שֶׁמָּא יֹאמְרוּ הָרִאשׁוֹנִים שֶׁאַחֶרֶת הִיא שֶׁהוֹצִיאוּ מִשּׁוּם פְּסוּל שֶׁמְּצְאוּ בָּרִאשׁוֹנָה, וְגַם (יט) שֵׁשׁ פֶּגֶם לָרִאשׁוֹנִים שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁלֹּא יָצְאוּ יְדֵי קְרִיאָה. וּמַהֲאִי טַעֲמָא אִם הָלְכוּ הָרִאשׁוֹנִים לְבֵיתָם (יג) כְּמוֹ הַוָּתִיקִים אוֹ (יח) שֶׁהוּא מָקוֹם קְבִיעוּת שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ פְּעָמִים זֶה אַחַר זֶה, אֵין קְפִידָא. וְכָל זֶה מִכֹּחַ מִנְהָגָא, אֲבָל מִן הַדִּין אֵין שׁוּם אִסּוּר בְּכָל גַּוְנֵי, שֶׁאֵין לָחֹשׁ לְפֶגֶם רִאשׁוֹנָה אֶלָּא כְּשֶׁהָיָה עוֹלֶה לְקִרְאוֹת בַּשְּׁנִיָּה מִי שֶׁעָלָה כְּבָר בָּרִאשׁוֹנָה, וְגַם דַּוְקָא אִם עוֹלֶה מִיָּד זֶה אַחַר זֶה בְּלִי הָפְסֵק אִישׁ בֵּינְתַיִם כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן קמ"ד (ס"ד), אֲבָל כָּאן שֶׁמַּפְסִיקִים הַרְבֵּה וְגַם הוּא צִבּוּר אַחֵר, אֵין לָחֹשׁ בָּזֶה לִכְלוּם [מָגֵן גִּבּוֹרִים (שם)]: **ב (יט) פּוֹרֵס.** וְגַם יוּכַל לְיַרֵּד לִפְנֵי הַתֵּבָה לְתִפְלָה כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן נ"ג סָעִיף י"ד עַיֵּן שָׁם וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מא). יֵשׁ לְמִנּוֹעַ לְקָטָן שֶׁלֹּא יִפְרֹס עַל שְׁמַע, וּמִיהוּ כָּל שֶׁהִגִּיעַ לְשֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים אֵין מְדַקְדְּקִין אִם הֵבִיא שְׂתֵי שְׂעָרוֹת, דִּבְרְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע דְּרַבָּנָן [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ג)]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(טו) לְבוּשׁ (סעיף א): **(י)** בֵּית יוֹסֵף וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(יא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): **(יב)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ט): **(יג)** פְּרִי מְגַדִּים (שם): **(יד)** מָגֵן גִּבּוֹרִים (שלה"ג סק"ב):

[1] **לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** וּבשו"ע הרב (ס"ד) כתב שאין מנהג זה נכון.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah